

حساب
۴

الباب (ترجمه و شرح فارسی خلاصة الحساب) و شرح تشریح الافلاک سید محمد جواد ذهنی تهرانی

برخی از کتاب های این مجموعه در رشته حساب

خلاصة الحساب	شیخ بهایی
حکمت ریاضی (اصول علم حساب)	سید علیخان
مفتاح الحساب	غیاث الدین جمشید کاشانی
شرح فاضل جواد بر خلاصة الحساب	شیخ جواد بن سعد ابن جواد
کنز الحساب	فرهاد میرزا
انوار خلاصة الحساب	عصمة الله ابن اعظم
شرح خلاصة الحساب	شمس الدین علی الحسینی الفلخالی
شرح خلاصة الحساب	محمد حکیم بن علاء الذوثة الحسینی
...	

توزیع کننده: سید محمد جواد ذهنی تهرانی (www.zheni.com)
شماره تماس جهت تهیه کتاب
۰۹۳۵۹۶۵۳۹۶۸
قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

اللبُّك

ترجمہ و شرح فارسی خلاصہ الحیبا

نالیف

سید محمد جواد ذہنی نھرائی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

المحمد لله على أول العدد والثناء على جامع الامم وقاسم الفرق ثم الصلوة
والسلام على شمس الهداية ومصباح الانارة خاتم الانبياء وخاتمهم مولانا
النبي صلى الله عليه وآله وعلى آله وذريته الذين هم عدلاء القرآن و
وامناء الرحمن من الآن الى يوم القيام .

وبعد چنین گوید این بنده بی بضاعت محمد جوادین علی الذهنی التهرانی
که از جمله علوم شریفه ای که خاص و عام ، عالی و دانی ، وضع و شریف
محتاج بدانستن آن میباشد علم ریاضی خصوصاً قمت محاسبات عددی
آن از قبیل چهار عمل اصلی و نظیر آن میباشد .

و از مفیدترین و مرغوبترین کتبی که در این باب از خامه پرفیض علماء
ماضین برشته تحریر درآمده است کتاب شریف خلاصه الحساب تألیف
عالم ربّانی مروج علوم آل البيت عليهم السلام مرحوم شیخ محمد بهاء الدین
عاملی عامله الله بلطفه الخفی میباشد .

متن: مقدمه

شرح: در این مقدمه مرجم مصنف متعرض شش امر میشود:

اول: تعریف علم حساب.

دوم: موضوع علم حساب.

سوم: تعریف عدد.

چهارم: تقسیم عدد بمطلق و مضاف، منطبق و اصم، ناقص و تام و زائد

پنجم: مراتب اصول و فروع اعداد.

ششم: بیان ارقام تسعة.

متن: الحساب علم يستعلم منه كيفية استخراج الجهولات العددية من

معلومات مخصوصة.

شرح: حساب عبارتست از علمیکه بواسطه آن چگونگی بدست آوردن

جهولات عددی از معلومات عددی دانسته میشود.

مثلاً اگر سوال کنند که هفت قلم سبز با هفت قلم سرخ چقدر میشود؟

عدد « ۷ » معلوم عددی است که بعد از گرفتن قواعد حساباً

و دانستن قاعده جمع مجهول عددی را که عدد « ۱۴ » باشد از آن بدست میآوریم.

پس جمع عبارتست از کیفیت و نحوه بدست آوردن مجهول عددی از معلول عددی.

متن: وَمَوْضُوعُهُ الْعَدَدُ الْحَاصِلُ فِي الْمَادَّةِ كَالْقِيلِ وَمِنْ ثَمَّ عَدُّ الْحَسْبِ
مِنَ الرِّيَاضِيِّ وَفِيهِ كَلَامٌ.

شرح: موضوع در هر علمی عبارتست از چیزی که در آن علم از عوارض ذاتی آن چیز بحث میشود چنانچه در علم طب موضوع آنرا بدن انسان شمرده اند زیرا تمام مباحث این علم از عوارض و طواری و حالات بدن میباشد و چون در علم حساب هم عوارض عدد مورد بحث واقع میشود مثل «زوج بودن، فرد بودن، منطبق بودن، اصم بودن، صحیح بودن، کسر بودن، تقسیم، ضرب، جمع، تفریق، جذر، و غیره»

لذا موضوع این علم را عدد قرار داده اند.